

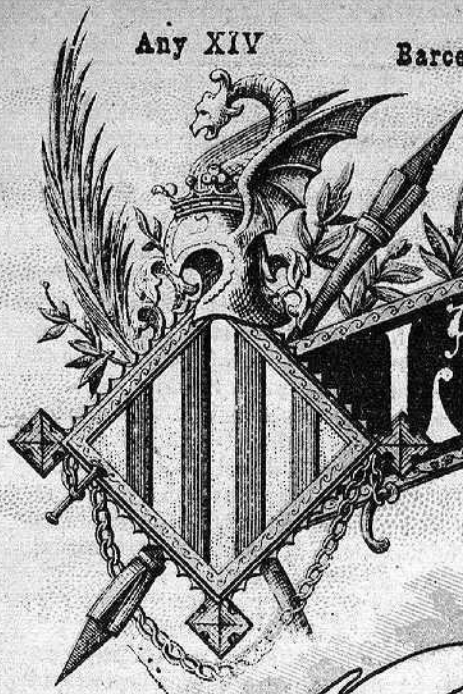
Any XIV

Barcelona 12 de Decembre de 1901

LA TOMASA

SETMANARI CATALÀ

10 CENTIMS lo número

Domadora de molt edic,
cos ben fet, rostre bonic
que igual amanseix un lleó
com fa ballar á un senyó...
¡sobre tot, si el senyó es rich!

Copiat fot. de A. Espinosa

Els que van a la Casa Gran

Ni ab los electes regidors republicans ni ab los catalanistas electes tenim cap mena de concomitancies. Ab igual simpatia vam veure 'l triomf de 'ls primers que 'l de 'ls segons. Igual afició 'ns inspiran els uns per ser gent nova, com els altres pe 'ls generosos lemas que portan escrits en sa democrática bandera.

Judiquem en aquesta ocasió, com en totes las altrás que cahuen sota la jurisdicció de nostra ploma, sense *parti pris*, ab complert desapassionament, ab plena imparcialitat.

Els mes honrats, els mes dignes, els que mirin mes pe 'l benestar dels seus conciutadans, per la vida de la ciutat y pels interessos de tots, serán los que mes aplaudirém, fent abstracció de si defensen la democracia ó la reacció, puig á pesar de que som demócratas per essencia y potencia, tenim lo bon gust de preferir un reaccionari honrat á un demócrata xanxullero.

Aixís, donchs; sent aquest lo nostre modo de pensar, no semblará estrany que vinguem observant fa algún temps las marxas y contramarxas d' uns y altres, els intents que portan els regionalistas al anar á la Casa Gran y 'ls desitjos qu' abrigan els republicans. En una paraula, en vigílias d' entrar á administrar els interessos de tots, ens preocupan moltíssim —y creyém qu' al públich li passa lo mateix— ens fan rumiar bastant los móvils que portan 'ls regionalistas sota la barretina y el taranná qu' amagan els republicans sota el gorro frigi.

Y aixó 'ns preocupa tant y 'ns desvetlla en tal grau, que no perdém ocasió per recullir datos y conjecturas respecte á la actitud d' uns y altres. Qu' altres 's preocupan de lo mateix, ho demostra sensiblement el seguit de gazetillas qu' aquets dias rodolan per las columnas dels diaris ressenyant actituds, comentant frasses *sueltas* y compulsant opinions, tot lo que vé á demostrar que tothom pensa ab lo mateix y á tot arreu 's pregunta ab interés idéntich: «¿Qué farán los regionalistas en lo Municipio? ¿Qué farán los republicans á la Casa Gran? ¿Quins serán los que aixecarán més alta la bandera de la moralitat y farán més pe 'l bé de Barcelona? ¿Quins correspondrán millor á la confiança que 'ls hi otorgaren sos electors?»

Per de prompte, els regionalistas han concretat sos punts de vista de la manera següent, segons un dels membres de més prestigi de la minoria.

«No tenim cap plan fixo y sol's el fixarém en aquelles comissions ahont intervinguem, ab lo ben entés de que no acceptarém un sol càrrech en cap d' ellas, sense obtenir facultats avans pera remoure el personal que presenti la més petita tara.

«Si no logrém intervenir en cap comissió, 'ns limitarém á fiscalisar la conducta del Ajuntament y á evitar energicament tota mena d' abusos y d' atropells. Lluytarém sense treva ni descans perquè s'

administri ab tota honradés y farém la llum alli ahont notem que á algú li convé treballar á l' ombra.

«Si algú de nosaltres surt elegit pera desempenyar tenencies d' arcaldia, serán aceptadas. Si venen nombradas de real ordre ó per pressió del Govern, serán rebutjadas com si se 'ns proposés una ignominia.

«Inmediatament de pendre posesió de nostres càrrechs, instarém la formació d' un rigurós inventari de tot lo que perteneix al municipi, procurant que s' aclareixi alló que 'ns sembli massa fosc.

«Finalment; al Consistori no 'ns hi portan els desitjos de xerrar, sinó la necessitat d' administrar y d' administrar bé. No accedirém donchs, á convertir lo Saló de Cent en una mena de convenció ahont se discuteixi tot, sino á transformar las oficinas de la casa comunal en una casa de comers ahont se miri el cèntim y las parets siguin de vidre.

«En quant á iniciativas, plans y projectes es ara prematur parlarne. Quan hi serém ja veurém.»

Y las declaraciones del catalanista en qüestió, no han sigut rectificadas per cap dels seus companys, ni combatudas per ningú. Qui calla, otorga.

* *

Els qu' están en las interioritats de lo que passa en la minoria republicana 's fan creus de que ab tan poch temps com portan d' elegits ja hagin tingut ocasió de tirarse 'ls plats pe 'l cap dugas ó tres vegadas.

Per de prompte, un dels individuos mes dignes de la minoria y tal volta el que compta més simpatias entre las classes populars, el Sr. Salas Antón, forma ranxo apart. No acut á las deliberacions de sos futurs companys, com si temés, al posarse en contacte ab ells, perdre una part de las simpatias que disfruta entre 's elements obrers.

Dels altres individuos de la minoria, l' únich qu' ha dit «aquesta boca es meua» per lo que toca als propòsits dels republicans en l' Ajuntament, ha sigut el que per rahó de notorietat y categoria li pertoca la jefatura de la host democrática, ó siga al ex-diputat á Corts Sr. Avila. Aquest bon senyor trassá un plan de la gestió de la minoria en lo Consistori y 'l llenzá als vents de la publicitat. Coincidía ab las declaraciones dels catalanistas en quant á l' afany de la moralitat administrativa y en los punts qu' afectan al credo republicá 's mostrava bastant radical. Pero parlá el senyor Avila y... ¡bona l' has feta Geronil! A pesar d' haver fet constar qu' exposava sa opinió personal, 'ls hi faltá temps als seus colegas de vençera y partit, per proclamar *urbi et orbe* qu' era necessari discutir lo afirmat pe 'l senyor Avila, y per fer saber també que dit senyor no tenia cap dret á parlar per quant la minoria encara no havia pres acorts de cap mena.

Convingueren els regidors republicans en reunir-se y á pesar dels prechs reiterats del que feya la convocatoriá—lo taujnot de 'n Corominas—en Salas Antón, conseqüent en lo de no anar ab sos confreres ni á la gloria, cregué del cas no assistir hi.

Entre 'ls restants, —un cop reunits—van marcar-se seguidament dugas tendencias. Els uns aproban las paraulas del senyor Avila. Els altres las criticavan tractant á dit senyor poch menos que de sa-

batot, per haver *sollat* prendas. Fins hi ha qui diu que la causa principal de disgust d' alguns dels regidors republicans prové d' haver-se ficat l' Avila en camisas d' onze varas, al pretendre que 'ls republicans anirían d' acort ab los catalanistas en lo pertocant á moralitat dintre del municipi. Després de discorsejar de valent, de fer corre molt la estisora, de tirar-se pullas é indirectas y de demostrar tal vegada massa efició algún d' ells á las concupiscéncias del càrrech, s' acabá la sessió sense haver acordat res; y es més, aplassant els acorts per un altre dia.

Resulta, donchs, que fins á l' hora present, e's republicans no tenen programa ni cosa que s' hi assembli. Resulta que no se sab si están d' acort ab lo que declará son presunt jete, lo senyor Avila. Y resulta per fi —y aixó es lo més lamentable— que no van units com, els catalanistas al municipi, sino ab la divisió per sistema y el recel per norma, recel y divisió en los que tal vegada hi té gran part de culpa l' afany d' *aprofitarse* en l' ofici de regidor, per arribar á ser *regidors* d' ofici.

¡Lamentable espectacle el de 'ls republicans, devant del que fins avuy venen donant els catalanistas!

¡Y que vagi pintant *La Esquella de la Torratxa* ab un mesquí esperit sectari, la cigonya al poble de Barcelona! Que vagi dient «Com van els catalanistas al Municipi» al peu d' una colla de infelissos *afamats* que cantan y ballan devant la orgia que se 'ls prepara. Entre las moltas infamias del periodiquet del roy *Lepas* cap com aquesta en la que 's falta á un temps á la veritat, á la justicia y á la decencia.

Y que vagi dient el cotxino (cotxino, no retiro la paraula) de'n Xirigotas, que la hisenda municipal de Barcelona s' ha de veurer saquejada pe 'ls regionalistas.

Mal, molt mal ters fan la *Esquella* y la *Publi* á sos correligionaris. Totas las inmundicias que volen abocar sobre els catalanistas sense rahó ni fonament, cahuen per lley lógica é inevitable sobre 'ls seus amichs é idols.

Y 's demostra una vegada més que va malament qui tira pedras al terrat vehí, tenint el seu de vidre.

¡Parlar de cordas á casa del penjat es la més absurda de las tonterías!

RAMON BERENGUER.

AL GIMNÁS

—Deu lo quart.

—Passi sehyora.

—No es aquí que hi ha un gimnás?

—Per servi'lo, qué desitja?

—Tinch un noy que té setse anys

y está molt prim, may te gana,

tot sovint está malalt

y parlantno l' altre dia,

ab el vehí del costat,

me va dir, que la Gimnástica

el farà desarrollar,

que li farà venir gana,

que may estará malalt,

y ara ve una servidora

pera saber si es vritat

tot lo que 'l vehí va dirme;

—Si senyora; ja veurá,

envi'hi el noy, fa exercicis

de camas, de cos y mans

y al cap d' un parell de mesos

veurá al noy desarrollat

de tot el cos y ab més gana,

que no pas un elefant.

—Molt bo, donchs; farà venirlo

—Passihobé.

—Fins á demá.

Feya un ratet que era fora

la senyora del gimnás,

quan se sent altra vegada

que tornavan á trucar.

El mateix senyor va á rebrels

y ab molta amabilitat,

saluda 'ls que arriuan, que eran,

un senyor prim y un nen gras.

—Hem vingut—diu molt farrenyo

el senyor prim, al gimnás—

per veure si fent gimnástica

el nen 's pot aprimar

perqué tinch de confessarli

que l' estar grás es un mal;

el meu fill es la riota,

de per tot arreu ahont va,

al colegi l' esvalotan

dihentli tots: dijous gras,

galtas de pa de neu llinras,

bota, porch, bomba, elefant...

Tots aquestos noms y escándols

jo ab temps els vull acabar

—Fa molt ben fet, jo li aprobo,

diu lo duenyo del gimnás,

y además, tinch d' obsorvarli,
que 'ls més prims son els més sans.

—¿Pero vosté m' assegura
que 'l noy 's podrá aprimar?

—Ja ho crech, no té de pogueuse,
si té de semblarli extrany;

d' aquí uns quants mesos li juro
que 'l veurá com un secall.

—Desde demá faig venirlo
y sobre tot, molt trevall

de camas, de cos y brassos,
per poderlo fé aprimar.

—Perdi cuidado.
—Recordis.

la promesa del secall

—La compliré, repeteixo.

—Mil gracias, pot disposar,
vintitres, quart pis, tercera,

al carrer de Plegamans.
El gimnás té la paraula,

si es que 'ns vol dir la vritat
gels exercicis gimnástichs

fan engroixir ó aprimar?

B. RAMÉNTOL.

PARADA EN QUARTA

— Senyoreta. La passió que m' inspira pot amidarse molt bé ab los passos que 'm costa.

— ¡Justa la fusta! Y res millor per pendre las midas qu' aquets peus de mitja cana y eixas camas de compás.

LA TOMASA

LA PEDRA FILOSOFAL

—Dihuen qu' á Espanya no hi ha moneda
d' or. Ja veurán si 'n surtirà ara. Fins vull
entarugar de ferrucas las parets
del ministeri.

La rifa de Nadal

La rifa de Nadal es un joch que té molts fanatichs, no pochs confiats y una immensa multitud de supersticiosos.

La timba nacional es un dels jochs que, per desgracia, entran en la categoria de jochs lícits. Quants y quants pròxims que no jugan en tot l'any, ni sisquera jugan a la manilla, creuen trobar la felicitat posant cinch, deu rals ó un duro en un billet de la rifa de Nadal.

Quin caràcter més crédul y aventurer el que 'ns distingeix a la majoria d' espanyols! Per algo digué nostre gran Larra que l' home creu en mentidas quan no té vritats en que poguer creure.

Quina toteria més gran es desconeix la realitat de las cosas y tenir fé soisament en lo imprevisit, en lo desconegut!

Creure qu' un ha de ferse rich jugant al burro ó posant a qualsevol rifa, es la més innocent de las ignocencias. Se donan cassos, naturalment. Pero pera realisar-se aquesta vritat, es necessari qu' hi hagi moltes víctimas d' un engany.

Esposar lo diner en un negoci en que hi hagi noranta nou probabilitats de perdre y una tan sols de que aquell diner fructifiqui, es una insensatesa. Y qu' es la rifa de Nadal —la més asquerosa de totes— sino un negoci d' aqueixa classe? Y, no obstant, al apareixe a llum los primers bitllets la major part de gent se 'ls disputa, tem que se li escapi la suprema felicitat.

No trobo gens estrany qu' en la republicana Fransa, los que no 'ns coneixen més que per sentir parlar de nosaltres, ens prenguin per toreros y per esquela-gossos a tots. ¡Qué 'n som de bestias!

Lo joch es un dels vicis més immorals qu' hi ha. Pretendre despullar a molts pròxims pera que puguin vestir-se uns pochs, es criminal. Y en las rifas y en tots los jochs—lícits ó il·lícits,—vol alcansarse la felicitat fent desgraciats als demès. Ahont es aquet amor al pròxim que pregonan totes las doctrinas, totes las sectas y todas las religions?

En la rifa, com en tots los jochs, el que guanya, forsosament té qu' embutxacarse lo que 'ls altres perden, a excepció d' una respectable cantitat que queda sempre en poder del que *talla*, com si diguessim, del encarregat de feros felissos per no sé quina gracia.

Oh, degeneració humana! Y encara hi ha qui creu que podèm regenerarnos... Ni Déu es capàs de semblant prodigi.

Jugar no es crear, no es treballar, no es produhir, es no mes entretenir lo diuer fentlo anar d' una butxaca al altra; lo diner qu' un ha guanyat ab la suhó del seu front ó ab la suhó dels fronts dels demès.

Desde 'l moment en que un treu deu rals de la seva butxaca pera donarlos a un altre, ja sab qu' ell los té de menos, y tenintlos ell de menos, es segur que l' altre los té de més. Q' hi ha sortit, es una vritat que no admet contradicció. Que tornaran, ja multiplicats ó centuplicats, es una vritat problemática, duptosa. Te molts bemols aixó de que ex-

pressament s' inventin sistemas d' obtenir y ferse richs explotant miserablement als nostres semblants. Y 'l que més y 'l que menos tots volen tancar sentiments bons, dignes, nobles y generosos. ¡Ay, la mare!

Una dona anirà a la plassa, preguntarà quan val una lliura de naps ó de monjetas; regatejarà, se 'n anirà, tornarà altra vegada, ab l' intent d' estalviar un céntim. Digueuli a 'n aquella bona dona que pert lo temps, y us contestará: ¡Com se coneix que voste ignora lo que val un céntim! Un céntim d' aquí y un altre d' allá, son precisament los que m' ajudan a salvar la casa.

Preném exemple, donchs. Pera comprar una vritat qu' ns alimenta y 'ns sosté, regatejem un céntim; pera comprar una *vritat* incerta no regatejem rés, ni 'ns faltan may quartos. Es més, moltes vegadas encare donem propina al bitlletayre.

Si sabessim possitivament lo valor que té un céntim com moltes donas de sa casa, no jugaríam ni posariam cap diner a la rifa, y menos a la de Nadal. Sense ambició, no hi hajoch, y també 's guanya. Se guanya lo que no 's juga.

Lo qu' es d' admirar en cada sorteig es la fácil credulitat que s' apodera de tots los ànims impressionables y supersticiosos. Aquet s' enamora d' un número qu' acaba en nou. ¡Quin número més macol—diu. Per forsa té de treure alguna cosa.—Donchs, a mi no m' agrada gens -- exclama un altre. A mi donéume un número qu' acaba en sis. Lo de més enllá ne vol un que termini en cinch. Un altre, anhela un cap y qua La verdadera qua la té la rifa. ¡Y tant llarga com la té!

Se verifica luego 'l sorteig y tot es renegar de la rifa de Nadal y de totes las rifas hagudas y per haver pera tornar hi a jugar l' any que vé. Tenim unas conviccions molt arraigadas y molt elásticas.

En aqueixa época, tant los que hi jugan sempre com los que no hi jugan may, tots están disposats a pescar la felicitat en un tancar y obrir d' ulls. Tothom tempta fortuna, encara que no més siga posant dos rals y mitj a la rifa de Nadal.

Y pensar qu' una majoria, una immensa majoria juga tant sols per compromís...

Tractantse d' un fi benéfich, los compromisos se trenquen sense contemplacions. En dihent «no puch» quedan completament satisfets. Pero tractantse de la rifa de Nadal, ja son figas d' altre paner. ¿Qué diria 'l barber, lo carnicer, lo tender y tot lo mon civilisat que 'ns contempla y analisa fredament los nostres actes, passantlos pel tamis de l' opinió, si al acostarse Nadal no poséssim rés a la rifa? Hi ha que posarhi algo, si, senyors.

Si no tenim quartos los hem de buscar. ¿Qué tenim dentes? Ja 'ls pagarém qualsevol dia. ¿Qué passèm tribulacions? Bueno; pero hi ha qu' pensar que tots los ulls están fixos en nosaltres, y es necessari, es forsós, es obligatori l' eludir lo que diran ó 'l que dirian si cap pròxim volgués eximirse de cumplir ab lo més sagrat y més sant de tots los debers.

Hi ha que jugar a la rifa de Nadal. Vaya; que sí, que sí.

Per aixó som espanyols; per aixó som fills de la terra del pan y toros.

FRANCISCO SISA.

MAS PRIMERAS RELACIONS

Quan l'advocat s'adonà
de que jo y la seva dona
'ns haviam conegut
y qu'ella queya com morta,
mentres esclatava jo
en riallas estruendosas,
tot esti antse 'ls cabells
ab la postura més còmica,
va dirme amenassador;
—¿Es que també?...
—¿Es clar home!...

¡Tants a tants!

—Válgam Sant Roch!
—Ay, fill!... En lo mon á voltas
al que més *corrido* 's creu,
també li arriuan las tornas.

Com ab la méva ell va fer,
jo també á la seva dona
los polsos li vaig mullar,
vaig arruixarla ab «Colonia»
fins que 'ls ulls va anar obrint...

Ab una mirada sola
comprengué la situació;
—Qui es vosté? 'm digué resolta
No 'l conech.

—¿No, Monserrat?
¿Donchs perquè 't desmayas, tonta?
Ja ho veig; tu vols fer ab mi
com ab ton marit ma esposa...
—Qué din ara?

—Lo que sents
—Es dir qu'ella?...

—Igual historia
que tu y jo..

—Deu meu, Deu meu!
Donchs aixis, som una colla.

—Més clar; ni jo ni en Narcís,
ni tu ni la meva dona
podém farnos l'un al altre
la més petita ganyota..
Per lo que toca al honor,
¡tots quatre som de igual corda!

Ell y jo dos *calaveras*
que 'ns hém tornat las pilotas.
Ella y tu, dos *de n-vierges*
qu'heu anat també á las tornas.
Dos matrimonis en fi
ó be un matrimoni doble
que pot dormir al llit mateix
sense donarse'n vergonya
si tot somniant á la nit
lo diable que tot ho embrolla,
barreja continuament
oro y basto, espasa y copa...

—¿Pro, com va ser? en Narcís
clamava ab veu tremolosa.
M'esplico 'l cas de vosté,

pero 'l meu...
—Mil gracias, home.

¿Es dir que vosté creu just
que la Carme 'm fós traydora
y vol que la Monserrat
sigui una bona minyona?
No fill, estém tants á tants;
la venjansa es molt sabrosa
—¿Pro com va ser?

—Vol callar
ab eixa pregunta tonta?

¿Com va ser? Regiri sols
la seva mateixa historia
y retregui aquells instantes
en que la Carme amorosa
entre 'ls brassos de vosté
's deixava pendre l'honra...

Apliqui 'l cas—si es que vol—
y de igual modo é igual forma,
pensi que la Monserrat
va caure... com cahuen totas

¡Fora donchs, exclamacions!
—vaig afegí ab veu resolta—
¡Resignemnos tots plegats
puig no t'è remey la cosa!

Al mon, tot es relatiu
y molt més que tot, ho es l'honra.

Jo mateix, al héure esment
de la infamia de ma esposa,
quan de la iglesia hem surtit
me n'he vingut á Girona
per esbrinar la vritat
ans que de *fer* 'm fós dona
ab l'intent, de si era cert,
matarla... y matarme á sobre.

He vingut, he vist patent
tota la vritat, pro á l'hora
m'hi convensut que 'l destí
es molt sabi, quan s'hi posa,
y francament, lo meu bras
cau rendit, débil, sens forsa
per castigar...

—¿Pro, es tant trist
creurer honrada á la esposa
y trobarse...!

—Igual li dich!...
Pro arreglem'ho: hi há una fórmula...
Per vosté, la Monserrat
es seva—fassis el compte—
de des d'un jorn somrisent
qu'en lo Parch de Barcelona
va rendirme sa virtut
demunt de la blana sorra...
Jo, 'm faré 'l carrech també
de que la Carme es ma esposa
desde 'l dia..

—Era una nit.

—De la nit que, vergonyosa...
en son pis...

—Era al terrat
—Que en lo terrat, la seva honra
va entregarli sens lluytar,
—No; lluytant bastanta estona
—Es igual pe 'l cas... ¿Entesos?
—¿Que hi farém?

—Donchs, ni una sombra
de duple. ¡Tot s'ha acabat!
Desde aquest punt y aquesta hora
fan un cambi de recorts
dos homes y dugas donas
y 'l passat queda passat.
Ni l'alusió més remota,
ni una frase impertinent
surti més de nostras bocas..
Narcís li beso la má;
Als seus peus, senyora... Roure.

Ell y jo vam encaixar
Ellas dugas, carinyosas,
van besarse... Vam seguir
la conversa llarga estona,
parlant un xiquet de tot
com quatre dignas personas.
Per últim, jo y ma muller
vam marxar cap á la fonda
glatint tots dos per tastar
la mel de la nit de bodas.

¡Y quina mell!... Sa dolsor
encar la sento á la boca...
Tal va ser, que als *nou* en punt,
del nostre amor, fruyt y mostres,
varem rebre á dos bessóns;
un xicotet y una mossa!...

De la Monserrat, sols sé
que quan jo vaig á Girona,
bon punt li envio un avis
'm compareix á la fonda
y s'empenya en recordar
l'idili aquell de la sorra.

No m'hi nego, y ho crech just,
puig com no sé si ma esposa
s'ha tret del amor primer
la espina punyenta y fonda,
y práctic del món com soch
tinch per certíssim axioma
que las primeras passións
son las que tenen mes forsa..
per si 'm surtis *algo* al cap
—banya, bony ó un'altra cosa—
jo ja m'hi poso 'l remey
javans que 'l mal surti enfora!

M. RIUSECH,

(S'HA ACABAT)

DE LOTERIAS

NO HAY
BILLETES
DE
NAVIDAD

—No cal que hi entri, senyó, que de bitllets no n' hi trobarà pas. ¿Vol aquest dècim per treize duros?

—Tu ets aquella que al *Trianon* vols passar per una *estrella del Chat noir*? Tu no ets altre que la Maria Pigas que avants venias terra d' escudellasi

—Sí, *Rudrigas*: el vigilant y jo ja tenim las décimas.

—Yo las quisiera en catalá para felicitar á los *rechidors* de la *Perdiz*.

—Ves á cal Estany que 'n té de totas las llenguas.

—¡Malvinatje l' hivern! Ab aquestos frets no 's fa una pesseta.

—Ja t' ho dich, Lola, are las bossas están encongadas.

Van de nit y á corre mon?...
Ja sé 'hont tancan: ¡¡Al *Trianon*!!

TEATROS

LICEO

La *reprisse* en la present temporada de la ópera *Sigfrido* ha servit pera justificar la reputació del mestre Fischer. (Ja era hora).

No sabem si á causa de que *Sigfrido* ja'l tenia conegut la orquesta ó bé que hi ha hagut empenyo en donar credit á la ópera que l'any passat no agradá, lo cert es que are s'ha pogut apreciar un segon acte tot ell deliciós y d'una riquesa de instrumentació del tot desconeguda. No vacilém en afirmar què es de lo més important que compongué en Wagner.

Llástima que nostre públich, estigui encare tant retret per la música del colós alemany y prefereixi los pinyols de un tenor com succehoix en las funcions que ha donat lo ja notable tenor Sr. Palet, puig totes quantas representacions ha donat de la *Aida* han sigut plens per la Empresa y triomfs per nostre paysá.

Ab aquesta ópera y ab lo personatge de la protagonista, diumenje hi debutá la tiple Sta. Leveroni que á jutjar per la poca veu y escassés de facultats que que posseheix, lo seu mestre l'ha precipitada massa en debutar, no sent de estranyar per lo tant lo fracás que tingué en lo tercer acte.

Dimars últim tingué lloch lo benefici de Sr. Palet ab un altre plé dels que forman época, sent molt aplaudit en tota la ópera y d'un modo extraordinari en lo tercer acte que'l cantá deliciosament, aixís com també en las romansas que intercalá en un dels intermedis que foren una de Tosti (istil siciliá) y la tan coneguda de la ópera la *Gioconda*, vejentse després obsequiat ab un sens fi de regalos ofrena de la Empresa, amichs y admiradors.

La ovació que se li prodigá creyém será pera ell, de imperdurable recort, ja que sols té comparansa á las que nostre públich te costum de fer tractantse de verdaaderas celebritats.

Lo Sr. Palet se vejé en dita nit admirablement acompanyat per la Sta. Bordaiba, que en lo tercer acte demostrá sas bellas qualitats artísticas y líricas remonstantse á las mes notables artistas que han cantat lo protagonista en nostre gran teatro. En mes de una ocasió 'ns ha recordat á la célebre Cepeda.

Molt bé lo mtro Barone aixís com també la Sta. Borrisoff y Srs. Rosatto y Oliveras.

Pera dissapte próxim hi ha en preparació lo *carmellet* *Hansel & Gretel* quals protagonistas, serán desempenyats per las Sta. Bardi y Giacomina estant en porta lo debut del Sr. Biel y los ensajos de *I Pirenei* per nostre paysá lo célebre Goula.

ROMEA

Lo *gastat* pseudónim de l' autor de *La casa dels valents* 'ns feu mala espina, fentnos creure que no contava gayre ab son éxit, puig de lo contrari s' hauriadesenmascarat del tot.

Aixó no vol dir que la producció de *Jofre lo pelat* (aquesta es la victima) no tingui sas escenas cómicas, pero induptablement que lo que la perjudicá en gran manera fou la inverossimilitut que en tot lo joguet domina. Ab tot, la vis cómica del Sr. Goula feu que siguessin celebradas algunas agudesas y que hasta huaría sigut aplaudida la obra al final si algun actor no s' hagués desconcertat.

Pera demá divendres está anunciat l' estreno de *Los senyors de paper*, producció que sigué estrenada en lo teatro de Novetats fá alguns anys y que obtingué escás éxit degut á que un de sos dos autors (Srs. Gener y Ruiz Contreras) culpá al altre d' haverla espatllat per complet.

Com que are la refundició es sols del Sr. Gener, vourém qui havia sigut lo culpable del desgavell.

NOVETATS

Conforme estava anunciat, ahir debia debutar l' eminent actor italiá Sr. Zaconni, que ultimament la premsa madrilenya ha corroborat la fama que gosa á Italia, puig lo considera superior á tots los actors de la present generacio y hasta rivalisant ab els célebres Rossi, Salvini y Mayeroni.

La expectació que hi ha entre nosaltres es sumament extraordinaria.

Las obras de debut, habian de ser *I disonesti* y *Don Pietro Caruso* de Rovetta y Bracco respectivament, anunciante pera avuy dijous *Speuri* de Ibsen, que dihuen es la obra en que está á major altura.

La setmana entrant ne parlarem degudament.

CATALUNYA (Eldorado)

El coco es la sarsuela derrerament estrenada, y 'que per no perdre la costum que are sembla moda en los autors, se funda son argument ab la qüestió social.

Los autors de la nova sarsuela, poch s' han hagut de trencar lo cap, en buscar argument puig ja l' han trobat fet ab recordar *Los domadores*, obra de Sellés y que fa alguns anys escrigué pera l' actor italiá senyor Novelli.

En quant á la música poch ne podém dir, puig com del mestre Vives, peca de falta de inspiració y á escepció de un número, lo resto es sumament monòtona.

En la execució s' hi distingí lo Sr. Corbón.

UN COMICH RETIRAT.

PARA NAVIDAD — GRAN SURTIDO EN

FELICITACIONES

LITOGRAFIA · ESTANY = 6, S.^a Ramon, 6.

— BARCELONA —

" Ó LOGURA Ó SANTIDAD "

L' Urzaiz, ministre d' Hisenda
arc 's val d' aquesta argucia
per veure si aixafa 'ls cambis
y es desenterran ferrucas.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA

CUPÓ PRIMA N.º 14 (1)

Que dona dret a adquirir per

UN RAL

cuadro de costums catalanas en un acte y en ver-

La teta gallinayre

original de D. ERANCISCO CAMPRODÓN

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
ls exemplars.

Fa dias que corre pe 'ls periódichs la nova de que 'l go-
bern pensa fer un empréstit de 75 millons en or, ab la ga-
rantia de las minas d' argent viu d' Almadén.

La noticia, rovestida aixís ab la fraseologia periodística
sembla no tenir cap importancia.

Traduhida al llenguatge vulgar, té 'l significat següent:
«Espanya ha portat a la caixa d' empenyos l' última ca-
misa que li quedava.»

Y vagin sonant els músichs

✱

L' altra dia, Cristo 's va escapar.

Aixó que sembla una heretgia a primera vista, no es més
que la pura veritat.

Cristo estava prés en lo palau de Justicia y a pesar de
que 'l calabosso era sòlit, ferradas las portas y de resisten-
cia 'ls forrellats, Cristo passà per tot, com si fos un sér so-
brenatural, y desaparequé com son antecessor de la
Historia sagrada quan las tres Marias van anarlo a veure
al sepulcre.

Pero com ara ja no estém en época de miracles y 'ls jut-
jes no s' entenen de desaparicions sobrenaturals, lo guardià
de Cristo, qu' era un Xanxas del municipi, ha sigut em-
presonat y si Cristo no apareix ell pagará 'l Cristo.

Diguem-ho d' una vegada. El Cristo en qüestió es un
vulgar timador reclamat per lo jutjat de Málaga.

Y confessém de passada que Cristo ha vingut molt a
menos en nostres dias.

✱

En la historia del timo, es verdaderament notable un
que 'n projectava a Madrid cert individuó y que ben poch
li va faltar per arribar a realitzar-lo ab éxit.

Un subjecte que fingia procedir de las minas de Califor-
nia, proposà a un procurador un gran negoci. Consistia
aquest en vendre 500 barras d' or, robadas a San Francisco.
Per encerrarlo millor li presentà 14 barras de mostra que va-
llian un dineral. El procurador se 'n quedà una per anali-
sarla y en efecte las llimaduras eran d' or de lley Alla-
vors 's tractà 'l negoci; era 'l cas que 'l venedor de 'l or
necessitava dos mil duros pera 'l traslado de las barras y
aquí fou ahont el procurador entrà en sospitas. En resum,
el venedor de 'l or fou detingut y 's descobrí tot 'l enredo.

Per cert qu' al interrogarlo sobre las 486 barras restants,
encara tingué l'aplóm de manifestar que no 's cansessin
en buscarlas, puig havian caygut al mar desde 'l barco
que las duya.

Hi ha que confessar que la barra del timador valia més
ella sola que las 500 plegadas.

¡Aquesta si qu' era barra!

✱

¡Quina transformació ha sofert en poch temps l' horitzó
caciquista de Barcelona!

Els Planas y Casals han passat a l' historia y no es pro-
bable que s' aixequin més del panteó del olvit.

En lo fusionisme, en Comas y en Collaso van de capa
cayguda puig sembla que a Madrid han perdut el crèdit,
eclipsats pe 'l nou astre Roig y Bergadá que s' aixeca en
lo cel de la politica fusionista barcelonina.

Desde fa una porció de dias els dos cacichs en comandita,
están ab un humor de tots els diables, capicats ab la ma-
teixa idea y contestant ab monossilabs.

Lo fantasma de 'n Roig y Bergadá se 'ls apareix a las
nits, de dias tothom 'ls parla d' ell y fins a la sopa se 'l tro-
van.

Tots dos 's vehuen ja sense la jefatura, ab los dias con-
tats y hasta 'ls més fidels els abandonan.

¡Sic transit gloria mundi!

¡Lo que va de ayer a hoy!

✱

Sembla que regna maror en lo camp catalanista.

Consagrats y reconsagrats, renaixensos y perdigots s' es-
tán tirant els plats pe 'l cap ab la més cordial armonia.

Lo botafoch de la qüestió va ser un document que diu-
menge repartí la «Unió Catalanista» en lo qual se transpa-
rentavan algunas alusions que 's referian als homes de «La
Veu». Llegir aquestos las caricias de sos companys en «Ba-
ses» y pujarlos la mosca al ná tractant, als primers d' inu-
tills y estérils, fou tot hù y desde diumenge ensà els cata-
lanistas de las dugas tendencias están donant greix al ve-
hinat y fent que 'l Govern 's fregui las mans de gust al
veurer que lo que no va poguer conseguir avans y durant
las eleccions, s' ha conseguit després d' aquestas, quan 'l
catalanisme acabava de conseguir la gran victoria de fer
parlar molt d' ell y de constituhir la més grave preocupa-
ció pera 'ls polítichs espanyols, als que amenassa indis-
tintament.

Y aixó a l' endemà d' haver acceptat solemnement las
Bases de Manresa el doctor Robert, y quan semblava que
las dugas brancas del catalanisme anavan a donarse l' a-
bràs de Vergara.

Tot' hom dona la culpa de la repentina excisió als ele-
ments de «La Veu de Catalunya» ó més ben dit sols a una
part, acaudillada pe 'l director del periódich.

¿No sería possible prescindir dels qu' aixís olvidan los
seus debers y sacrifican una causa noble devant de sas ran-

eunias y egoismes personals? Valdría la pena de que qui tinga autoritat pera fer'ho, ja sigui'l president de la «Unió», ja siga'l doctor Robert estampessin una solemne excomunió als que davant del centralisme, cada dia més compacte y mes refractari a las aspiracions de Catalunya, donan lo lamentable espectacle de promoure dissensions per motius fútils y purament personals!

Una cosa son els interessos de tot Catalunya y un'altra cosa 'ls interessos particulars d'una empresa periodística, que en las presents circumstancies s'está posant a l'altura y está fent el mateix joeh, que las tant bescantadas empreses rotativas de la Cort.

Aquets periòdichs castellans ne saben un niu de donarse xarol.

El Lliberal del carrer Nou, no trobant ja cap manera nova de donarse pisto quina'n fa? S'aprofita de la circumstancia de que'l *Lliberal* de Madrid té a la Cort vnt mil y pico de subscriptors, n'aixeca un acta notarial d'aixó, y ab lletres grosses, publica un dia y altre dia aquesta acta no arial ensabonant ab tot lo desenfado concebible a son germá de Madrid, cregut sens duple de que aixis s'ensa bona a ell mateix.

Per Deu senyors! no tanta tonteria. L'èxit del *Lliberal* de Madrid, no té rés que veure ab lo *Lliberal* de Barcelona. Aixó ns recorda'l qüento aquell del que no sabia explicar-se perquè una botigueta de plats y ollas li anava malament... sent aixis que tenia un germá canonge a Puerto Rico.

De la opulencia de son parent de Madrid, el *Lliberal* de Barcelona vol treuren un argument y'l tiro li surt per la culata, puig al fer notar la tirada de son germá de llet, resulta mes insignificant la seva migrada edició de Barcelona, na que, segons malas veus no passa de las tres dotzenas després de la gran cayguda d'aquella fracassada corrida de toros quals comptes encara no ha vist ningú.

Aixó, aixó es lo que hauria d'explicar "*El Lliberal*" de Barcelona y no ficarse en comparacions ab son germá de Madrid, que quan mes gran resulta més resalta la petitesse del d'aquí.

Y no es estrany qu'aixis siga. En la direcció del colega del carrer Nou sembla que s'han perdut el sentit comú per una banda y el sentit práctic per l'altra.

Aixó en la suposició de que may s'hagin hostatjat en aquella casa.

Lo conegut escriptor y periodista Sr. Pérez Carrasco ha publicat, editada per lo Sr. Molinas, una novel·la titulada "Los Oprimidos" qual exemplar tenim a la vista.

"Los Oprimidos" es un bon llibre en tota la extensió de la paraula. Retrata fidelment d'una manera tan sobria com vigorosa escenas de la vida real, deixant en l'ànima del lector un deix d'amarch escepticisme. L'estil es cuidat, propi d'un mestre en la parla castellana com ho es lo senyor Carrasco. L'argument es senzillíssim pero interessa desde'l primer moment. Las pinzelladas son vigorosas y 'ls personatges de carn y ossos. Ab "Los Oprimidos" s'ha posat el Sr. Pérez Carrasco al costat de 'ls millors novel·listas espanyols y es de presumir que'l public ho apreciará aixis agotant la edició. Avalora el llibre un ben escrit prólech del diputat Sr. Lerroix.

"Los Oprimidos" forma un tomo de 224 pàgines, qual preu es una pesseta.

Lo recomanem a nostres lectors.

Un nebot d'en Sagasta qu'encara no té trenta anys, ha sigut elegit acadèmic de la Academia de Ciències.

Nota aclaratoria. Els acadèmichs de la Llengua, Historia, Ciències, etc. etc., tenen cinch duros de dieta cada cop que s'uneixen, ademés d'altres emoluments y gangas.

De manera qu'aquest jovecel nebot d'en Sagasta, ja no pot patir.

En cambi, homes eminents, carregats d'anys no pertonenixen a cap corporació oficial de las que tenen dieta, y com la ciencia está en nostre país tan mal retribuïda, han de pasar la vida a dieta perpétua.

Sense anar més lluny, en Pi y Margall era un de tants.

Al últim ha resultat que la llei del Urzáiz obligant a pagar en or los drets d'Aduanas, mereix la aprovació de tothom, després d'haver aixecat tanta polsaguera durant vuyt dias.

Tothom s'ha equivocat. Politichs, societats econòmiques, periòdichs, tothom posà'l crit als núvols durant alguns dias, y al últim la práctica 'ls ha demostrat que una de las pocas lleys enrahonadas que may s'hagin promulgat a Espaya es la del Urzáiz.

Entre 'ls milers de planxas més o menos reforsadas que s'han tret aquests dias, una delas dimes grux ha sigut la de'n Ferrer y Vidal. Aquest cap de meló va arremetre cegament contra la llei Urzáiz y a mitja filipica rebé telegramas de Catalunya fentli veure que'l Urzáiz havia ideat una gran cosa.

Allí foren de veure 'ls equilibris del diputat per Vilanova a fi de dissimular la planxa.

En resum; en aquesta ocasió s'ha demostrat que en assumptos econòmichs, los nostres politichs y la nostra premsa encara están a las becerolas.

Y sobretot s'ha demostrat que'l Urzáiz ja hagi tocat la flauta per casualitat ó ab plena consciencia de lo que feya, es lo millor hisendista que tenim a Espanya.

CORRESPONDENCIA

Anís de Cuni. Son tan poch els que podria aprofitar que val més deixar'ho correr.—*Pere Font Nistfa.* La on vers alexandri decau al final. L'altra va bé y's publicarà.—*C. Tours.* Ni pe'l procediment, ni per la execució ni per l'epígrafe'm resulta el dibuix.—*S. Bragués.* Tot lo que envia va bé, encare que en la prosa soch partidari de treurer el comensament y el final; aixó es, deixarli el grà sense la palla. El veurém ab gust.—*M. Vidal Brú.* Si vosté tal carta envia— a sa senyora xicota— crèguim, crèguim senyor Brú,—qu'avisin a la parroquia!—*M. Mataboça.* Anirà.—*R. Homedes.* Ne publicaré la meytat. Anoto la direcció.—*Rampells.* ... y gracias!—*Pep Tulau.* No m'acaban de fer el compte. Probi altres cosas.—*Joan Berenguier.* Trobo l'article massa ensopit.—*Ayguà Freda.* ¿Con que una traducció de'n Campoamor que tothom sab de memoria la poesia original? ¿Que no pensa que se li veurien massa 'ls defectes?—*Relembach.* Procuraré arreglarne alguna.—*J. Malagarriga.* Anoto la direcció. Gracias.—*Sunch de Cargol.* Va bé, s'publicarà.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SAN RAMÓN, 6. - BARCELONA

TARGETAS POSTALS

ORIGINALS

Y
SENS REPRODUCCIÓ

MITOLOGIA DIBUJADAS PER

OSTA.

MITOLOGIA.

ORFER.

POSTAL

MITOLOGIA

NEPTUNO

YA PIGAN...

En Costa, aixerit artista,
ara 's dedica a pestals
com las que posém per mostra..
Desitjém que hi fassí rals.